

Betreft : Fraudecijfers en lachgasgebruik
Aan : Leden van de commissie ABM
T.b.v. : Commissie van donderdag 4 maart 2021
Van : Niek Meijer
Behandelaar: Trudi Caarls
Datum : 24 februari 2021

In de vorige vergadering van uw commissie bespraken wij de veiligheidscijfers over 2020. Uw commissie had nog enkele vragen over de fraudecijfers en het gebruik van lachgas.

Voor beide vragen heb ik nadere toelichting gevraagd aan de politie. Daarnaast is voor lachgasgebruik ook navraag gedaan bij de jongerenwerkers, jeugdboa's en enkele jeugdbegeleiders/coaches.

1. Fraudecijfers 2020

Fraude totaal is een verzamelpost voor allerlei soorten fraude: van marktplaats-fraude tot uitkeringsfraude, van identiteitsfraude tot zorgfraude, phishing-mails etc. Binnen deze post wordt geen onderscheid gemaakt tussen pogingen tot fraude en geslaagde fraude-gevallen.

Een schatting van de politie op basis van een steekproef geeft aan dat circa de helft van de aangiften, pogingen tot fraude betreft.

Binnen de verzamelpost Fraude zijn er twee grote subcategorieën, nl online handel en horizontale fraude.

Horizontale fraude is fraude tussen burgers onderling en tussen bedrijven onderling. De politie geeft hierover aan dat ook bij horizontale fraude veel marktplaatsfraude en Whatsapp-fraude staat.

Wanneer men aangifte/mutatie opmaakt, mag men zelf het soort fraude kiezen. Zowel politiemedewerkers als burgers, die online aangifte doen, kiezen de optie die zij het meest passend vinden. Hierop vindt achteraf geen kwaliteitscontrole plaats of elke registratie wel de goede code heeft gekregen. Hierdoor is de horizontale fraude een soort vergaarbak van fraude-aangiftes geworden.

Voor de grote stijging van aangiften horizontale fraude heeft de politie geen sluitende verklaring.

Mogelijk is er sprake van een combinatie van een toename van (pogingen tot) fraude en een toegenomen bereidheid om aangifte te doen.

2. Lachgas gebruik

Waar in het recente verleden, het gebruik van lachgas in de openbare ruimte zichtbaar was aan het achtergelaten afval van lege patronen en ballonnetjes, is dit thans niet meer het geval. Jongeren kopen lachgascilinders van 2 liter (met statiegeld) en worden bijvoorbeeld aangetroffen in een auto op een parkeerplaats. De diverse parkeerplaatsen aan de randen van onze gemeente, zijn de plaatsen waar in het verleden gebruik werd vastgesteld aan de hand van het achtergelaten afval. Het op parkeerplaatsen aantreffen van lachgasgebruikers in auto's, zijn voor de politie toevalstreffers. Er wordt ook niet actief op gesurveilleerd. Lachgasgebruik is namelijk legaal.

Er kan handhavend worden opgetreden als iemand onder invloed van lachgas een auto zou besturen; lachgas gebruiken in een auto op een parkeerplaats is niet strafbaar.

De politie kan niet goed inschatten hoe groot het problematisch gebruik momenteel is. Eén verslaafde is bekend bij de politie, een man van 52 jaar.

Jongerenwerkers en jongerencoaches geven aan dat er bij een (kleine) groep jongeren sprake is van problematisch lachgasgebruik. Het is lastig om deze jongeren en ook de incidentele gebruikers aan te spreken op dit gebruik. Hun argument is: het is toch legaal? Dat bij te veel gebruik blijvende neurologische schade kan ontstaan, is voor veel gebruikers geen reden om te stoppen. Dat is iets voor "later", ver weg, in de toekomst. En ze leven in het hier en nu en hebben nu zin in de (korte) roes.

In het nieuwe Preventie- en Handhavingsplan (PHP) alcohol van de GGD voor de jaren 2021 tot en met 2024 is softdrugs expliciet toegevoegd aan het plan.

Het PHP beschrijft de belangrijkste maatregelen die gemeenten en de GGD nemen om het alcohol- en drugsgebruik onder met name jongeren te voorkomen en terug te dringen. De afgelopen jaren zijn er goede resultaten geboekt. Hierom wordt de huidige aanpak gecontinueerd met enkele nieuwe accenten. Preventie van alcoholgebruik onder de jeugd tot 18 jaar blijft de hoogste prioriteit houden, maar ook jongvolwassenen van 18-24 jaar en 55-75 jarigen en ouders behoren tot de doelgroep van het PHP. Daarnaast is (vanwege de relatief hoge regionale cijfers van softdrugsgebruik, overlap in achtergrondvariabelen en het risico voor combinatiegebruik) preventie van drugsgebruik toegevoegd aan het plan. (problematisch) Gebruik van lachgas (officieel geen softdrug) valt hier ook onder.

In het PHP worden o.a. allerlei preventieve activiteiten benoemd die het alcohol- en drugsgebruik moeten terugdringen en gebruikers en hun omgeving bewust moeten maken van de risico's. De activiteiten zijn gericht op thuis/individueel, school, sport, evenementen en zorg & welzijn. Extra nadruk ligt er op het ondersteunen van ouders en scholen.

Op grond van artikel 43a van de Drank- en Horecawet (DHW) zijn gemeenten verplicht om elke vier jaar een PHP op te stellen. In Gooi en Vechtstreek is gekozen voor een regionaal PHP. In de eerste maanden van 2021 wordt het PHP 2021 t/m 2024 ter besluitvorming aan de colleges en gemeenteraden voorgelegd. Dit proces is nu ook in Huizen gaande. Het PHP zal worden besproken in de raadscommissie Sociaal Domein en valt in de portefeuille van wethouder Hoelscher.